

Yolcu Olan Biri, Mukîm Olan İmâmın Arkasında Kıldığı Namazı Kısaltabilir Mi?

Asrımızın Fakîhi Allâme Muhammed b. Sâlih el-'Useymin -rahimehullâh'a- soruldu: Yolcu olan biri, mukîm olan imâmın arkasında kıldığı namazı kısaltabilir mi? Ya da ona vâcib olan namazı tamamlaması mıdır? Farz namazlarını mukîm olan imâmın arkasında kısaltarak kılan yolcunun kıldığı namazların hükmü nedir?

Cevâb: Yolcuya vâcib olan, mukîm olan imâmın arkasında namaz kıldığında namazını tamamlamasıdır. Bu, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in "İmâm ancak kendisine uyulmak için imâm edinilmiştir." sözünün bir gereğidir. Ayrıca sahâbe radiyallahu anhum da hac yaparken Mina'da müminlerin emîri Osmân b. Affân radiyallahu anh'ın arkasında namaz kılar, Osmân bin. Affân radiyallahu anh namazı dört rek'at kıldırır, sahâbe de onunla birlikte dört rek'at kıldı. Öte yandan İbn Abbâs radiyallahu anhumâ'ya tek başına iken iki rek'at, imâma uyduğunda ise dört rek'at namaz kılan yolcu hakkında sorulduğunda o: "Sünnet olan budur." demiştir.

Yolcunun imamla birlikte ilk rek'ata başladığında böyle yapacağı açıktır. Ancak imâmın arkasında son iki rek'ata yettiğinde o da imâmla birlikte selâm verir mi? Zira o iki rek'at kılmıştır ve (üzerine) farz olan da zaten iki rek'attır. Yoksa (imâm selâm verdikten sonra) kalanı tamamlar mı?

Deriz ki: Kalanını da kılıp namazı dört rek'ata tamamlar. Çünkü Nebî sallallahu aleyhi ve sellem "Yetiştiniz kadarını imâmla kılın, kaçırdığınızı da kendiniz tamamlayın." buyurmuştur. Ayrıca imâma uyanın namazı bu durumda imâma tâbi olmuş olur. O halde yolcunun (namazdan) kaçırdığı kısımda da imâma tâbi olması gerekir.

Her kim de önceden böyle yaptıysa, (yani yolcuyken namazları) mukîm olan imâmın arkasında ikişer rek'at olarak kıldıysa, ona vâcib olan böyle kıldığı namazları hemen ardı ardına iâde etmesidir. (Yoksa bu mes'ele:) avâmdan bazı kimselerin anladığı gibi, üzerinde pek çok kaza namazı bulunan birinin her namazı kendi vaktinde kılması değildir. Yani, (onlar:) bir kimse örneğin beş vakit namazı kaçırdığında öğle namazını öğle namazıyla, ikindi namazını ikindi namazıyla, akşam namazını akşam namazıyla, yatsı namazını yatsı namazıyla, sabah namazını da sabah namazıyla kaza eder, derler. Ancak durum böyle değildir. Aksine kaçırdığı tüm namazları aynı vakitte peş peşe kaza eder.

Namazları mukîm olan imâmın arkasında kısaltarak kılan yolcunun -isterse (bu mes'ele hakkındaki hükmü) bilmiyor olsun- (kısaltarak kıldığı) o namazları iâde etmesi vâcibtir. Eğer bilseydi, böyle yaparak günah işlemiş olurdu. Şu durumda bilmediği için günah işlemiş sayılmaz. Ancak kaçırdığı namazlardan sorumludur. Bundan dolayı böyle kıldığı namazları tesbît etmesi ve bu konuda gayret edip o namazları iâde etmesi onun üzerine vâcibtir.

Likââtul-Bâbi'l-Meftûh (3/108)